

Socijalna filozofija:

Marksizam

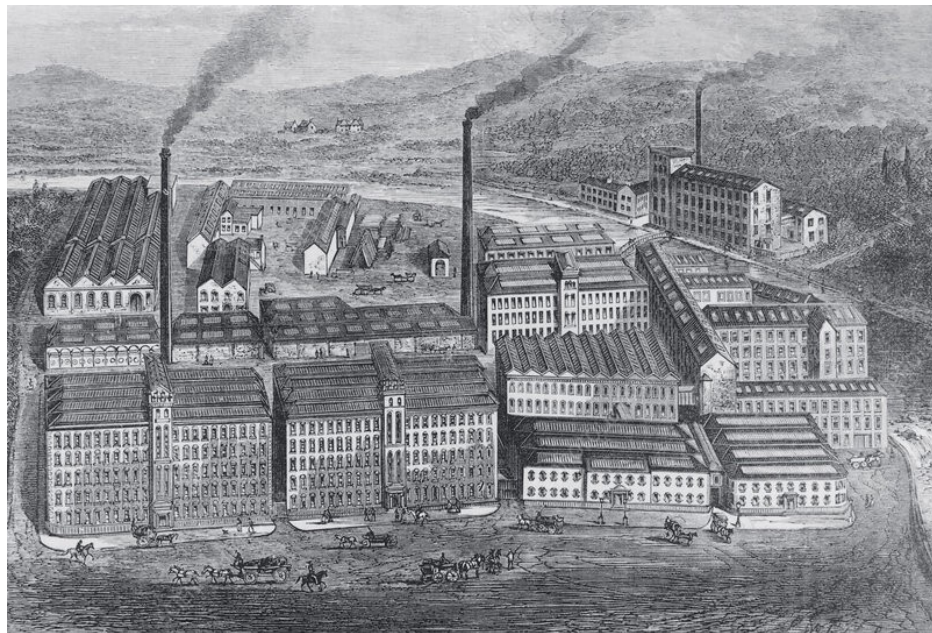
Karl Marx: Rani život i utjecaji

- Marx je rođen 1818. u Trieru u Njemačkoj. Studirao je filozofiju i pravo, a na njega su utjecali:
  - Hegel: dijalektika i povijesni razvoj
  - Feuerbach: kritika religije i humanizma
  - Engels: suradnja i razvoj marksističke misli

Ključni koncepti marksizma

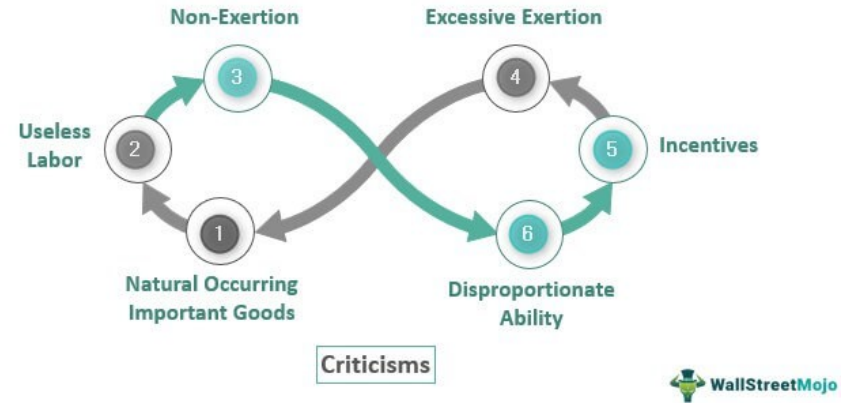
- Dijalektički materijalizam: razumijevanje povijesti i društva kroz sukob i proturječje
- Otuđenje: odvajanje ljudi od njihovog ljudskog potencijala i kreativnog rada
- Komunizam: društvo bez klasa i države u kojem ljudi mogu slobodno razvijati svoj puni potencijal

Kapital

- Kapital je kritika kapitalizma i prikaz Marxovih ekonomskih teorija. Ključni koncepti uključuju:
  - Teorija vrijednosti iz rada: ideja da je vrijednost robe određena radom potrebnim za njezinu proizvodnju
  - Višak vrijednosti: vrijednost koju stvaraju radnici, a koju kapitalisti uzimaju kao profit
  - Eksploatacija: proces kojim kapitalisti izvlače višak vrijednosti iz radnika

Labor Theory of Value

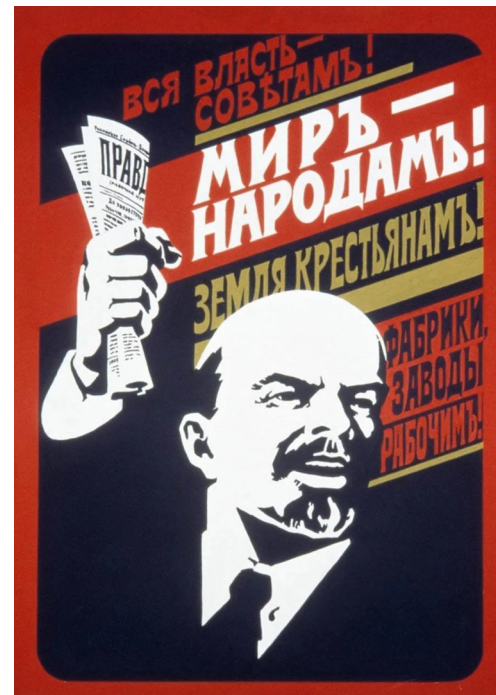
Klasna borba i proletarijat

- Marx je tvrdio da je klasna borba pokretačka snaga povijesti i da proletarijat ima potencijal postati revolucionarna klasa. Ključni koncepti uključuju:
  - Buržoazija: kapitalistička klasa koja posjeduje sredstva za proizvodnju
  - Proletarijat: radnička klasa koja prodaje svoj rad za plaću
  - Lažna svijest: ideja da je proletarijat zaveden da vjeruje da su njegovi interesi usklađeni s interesima buržoazije

Kritike i primjene marksizma

- Marksizam je bio predmet raznih kritika, uključujući:
  - Ekonomski determinizam: ideja da isključivo ekonomski čimbenici određuju povijesni razvoj
  - Autoritarizam: kritika da su marksistički režimi bili autoritarni i represivni
  - Eurocentrizam: kritika da je marksističko mišljenje previše usmjereno na europsko iskustvo i ignorira nezapadne perspektive"

Utjecaj marksizma

- Marksizam je primijenjen na razne načine, uključujući:
  - Sovjetski Savez: prva socijalistička država, osnovana 1917.
  - Kina: Komunistička partija Kine došla je na vlast 1949. i od tada je provela jedinstvenu mješavinu socijalističke i kapitalističke politike
  - Kuba: Kubanska revolucija uspostavila je socijalističku vladu 1959.
  - Socijaldemokratske stranke: mnoge stranke u Europi i drugdje usvojile su marksističke principe i politike

Nasljeđe i relevantnost marksizma

- Marksizam je imao dubok utjecaj na modernu misao i politiku. Njegove ideje o klasnoj borbi, iskorištavanju i ulozi države i danas su relevantne, posebno u kontekstu:
  - Nejednakost dohotka: rastući jaz između bogatih i siromašnih
  - Klimatske promjene: potreba za održivim i pravednim pristupom gospodarskom razvoju
  - Socijalna pravednost: borba za jednakost i ljudska prava
- Zaključno, marksizam je složena i višestruka filozofija koja nudi uvid u prirodu kapitalizma, klasnu borbu i potencijal za revolucionarne promjene. Iako je bio predmet raznih kritika, njegove ideje i danas su relevantne i utjecajne."

